DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING

De OOSTPOST verschijnt alle weken des Woensdags. De prijs per jaargang is ƒ 10.- rec. voor *Soerabaya*, en ƒ 12.— rec. franco per post.

WOENSDAG 11 APRIL.

PRIJS DER ADVERTENTIEN

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.

No. 15. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER E. FUHRI TE SOERABAYA. 1855.

H. H. Geabonneerden op den *Oostpost*, die zulks voor dezen loopenden jaargang wenschen te blijven, worden beleefdelijk verzocht, het bedrag van den abonnementsprijs te willen aanzuiveren, voorzoover dat nog niet mogt hebben plaats gehad.

E. FUHRI,
Uitgever.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANTEN,

Van den 21sten Maart tot den 4den April 1855 Nos. 26—27.

Bij Koninklijk besluit van den 29sten September 1854 no. 57, is aan den staatsraad in buitengewone dienst A. L. Weddik, op zijn verzoek eervol ontslag verleend als Oost-Indisch ambtenaar, onder dankbetuiging voor de door hem, zoo wel als waarnemenden sekretaris-generaal bij het departement van koloniën, als in zijne vroegere ambtsbetrekkingen in Nederlandsch-Indie, aan den lande bewezene diensten, zulks onder toekenning van pensioen.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de tweede kommies ter algemeene sekretarie Th. R. N. Lucassen.

BENOEMD:

Tot resident der Preanger Regentschappen, de resident van Banjoemaas jhr. mr. H. C. van der Wijck.

Tot advokaat en prokureur bij den raad van justitie te Samarang, mr. L. Udo de Haes.

Tot president van het bestuur over de protestantsche kerk in Nederlandsch-Indie, de heer A. H. W. baron de Kock, lid in den raad van Nederlandsch-Indie.

Tot kontroleurs der derde klasse bij de landelijke inkomsten en kultures, de ambtenaren ter beschikking van den direkteur der kultures F. Beijerinck en H. W. van Marle.

Tot pakhuismeester te Padang, Sumatra's Westkust, J. K. Rienks, laatst kommies bij het kollegie van boedelmeesteren te Batavia, thans op wachtgeld.

BIJ DE WEESKAMER TE BATAVIA.

Tot lid, het tijdelijk lid J. Smissaert.

Tot tijdelijk lid, de hoofdkommies bij de algemeene boekhouding E. L. W. Kinder.

ONTHEVEN:

Op zijn verzoek en wegens vertrek, eervol, het lid in den raad van Nederlandsch-Indie mr. P. Mijer, van de verdere vervulling der betrekking van president van het bestuur over de protestantsche kerk in Nederlandsch-Indie, onder dankbetuiging voor de door hem als lid en als president van dat bestuur, gedurende meer dan tien jaren, onafgebroken bewezen vele en gewigtige diensten.

Militair Departement.

BIJ DE GENEESKUNDIGE DIENST.

BEVORDERD:

Tot officier van gezondheid der tweede klasse, de officier van gezondheid der derde klasse E. F. J. van Kappen.

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE

TOT KAPITEINS:

Bij het vijfde bataillon te Palembang, de eerste luitenant P. C. S. van der Blom, van het garnizoens-bataillon op Banka.

Bij het zesde bataillon, de eerste luitenant A. C. Boers, van het garnizoens-bataillon in de derde militaire afdeeling.

Bij het dertiende bataillon, de eerste luitenant J. Keijzer, van het zevende bataillon.

TOT EERSTE LUITENANTS:

Bij het vijfde bataillon, de tweede luitenant A. W. van Riemsdijk, van het bataillon.

Bij het negende bataillon, de tweede luitenant L. J. Smulders, van het bataillon.

Bij het elfde bataillon. de tweede luitenant T. C. J. van Dentzsch, van het bataillon.

Bij het twaalfde bataillon, de tweede luitenant J. G. van Thiel, van het vijfde bataillon.

Bij het dertiende bataillon, de tweede luitenant H. C. Bruggeman, van het bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon te Palembang, de tweede luitenant A. D. Mac-Gillavry, van het bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon in de Moluko's, de tweede luitenant J. C. Hörner, van het bataillon.

(*Voor het land.*) De Rekeningen van Pakhuishuur over het 1e kwartaal 1855 van geëntreposeerde goederen ter beschikking van het handeldrijvend publiek gereed liggende, zoo worden belanghebbenden verzocht die Pakhuishuur te komen aanzuiveren vóór of uiterlijk op den 30sten April 1855.

SOERABAYA, 6 *April* 1855.

De Ontvanger der Ink. en Uitg. Regten,
A. VAN DER JAGT.

(*Voor het land.*) Op daartoe van het Militair Departement bekomen last zal op Dingsdag den 1e Mei e. k. des voormiddags ten 10 ure door den ondergeteekende publieke uitbesteding worden gehouden voor de levering van 1100 slagtossen met bepaling dat de aflevering te Singkawang (Borneo's Westkust) op de na te noemen tijdstippen zal moeten plaats hebben als:

200 (twee honderd)	stuks	voor	den	1e Augustus	1855.
200 „	„	„	„	1e October	„
200 „	„	„	„	1e December	„
300 (drie honderd)	„	„	„	1e Junij	1856.
200 (twee honderd)	„	„	„	1e September	„

De Onder-Intendant 2de klasse in de 3de Militaire Afdeeling.
JONKERS.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

(*Voor het land.*) De Resident van Soerabaya brengt bij deze ter kennisse van het algemeen, dat op **Zaturdag** *den 5den Mei.* e. k. des voormiddags ten **12** ure, de postpakketten zullen worden gesloten, bestemd voor de verzending naar Europa met de overland-mail.

SOERABAYA, 11 *April* 1855.

De Resident.
Namens denzelven,
De Secretaris,
VAN COEVORDEN.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING

Op Donderdag den 12den April 1855.

Voor de woning van den heer C. F. Damwijk, in de stad, van goud- en zilverwerken, en juweelen.

Op Vrijdag den 13den April 1855.

In het Entrepôt pakhuis, van de heeren Fraser Eaton, & Co. te *Kaliemaas*, van de beschadigde lading van het schip *Erasmus.*

Op Zaturdag den 14den April 1855.

Voor de woning van den kapt. Spanjaard, in de stad, van meubelaire goederen.

Op Maandag den 16den April 1855

Te *Sidokarie*, van 2 steenen, met pannen gedekte, huizen, gelegen op gouvernements grond.

Op Dingsdag den 17den April 1855.

Voor de toko, van den heer G. Behrend, in de stad, van diverse toko-goederen.

Op Woensdag den 18den April 1855.

Voor de toko, van den heer Buwalda, in de stad, van diverse toko-goederen.

OPROEPING VAN CREDITEUREN

Van wijlen Catharina Elisabeth Heineken, Noordziek door de Weeskamer te Batavia;

Van wijlen Gerard Alexander Enschedé, Jacobus Joachim Wolldorff en Jan Albertus Francois Eilers door de Weeskamer te Batavia;

Van wijlen J. F. Holtrop door de agenten der Samarangsche Weesen boedelkamer te Rembang;

Van wijlen N. Pluim Mentz, door Mevr. de Wed. Pluim Mentz te Batavia.

SOERABAYA, 11 April 1855.

— In den aanvang dezer maand werd in het drijvend dok van het Marine-etablissement alhier opgenomen Z. M. fregat *Prins Frederik der Nederlanden* van 44 stukken, ten einde het ingedompeld deel buiten boord schoon te maken en te onderzoeken. Niet slechts hier, en gelijk men meent te weten, in de bezittingen van andere mogendheden in Azie, maar ook in Nederland, alwaar de marine gemetselde dokken bezigt, werd nimmer te voren een schip van zoo groot charter in een drijvend dok op droog gezet.

Na ter reede de batterij, de ongebruikte ankers en kabelkettingen, ijzeren waterkisten. het boventuig en de zware voorwerpen van den inventaris te hebben ontscheept, werd het fregat den 26sten Maart, alzoo met dood getij, in het bassin gebragt, hebbende het achterschip toen nog een diepgang van 51 palm. Door het lossen van nagenoeg al den ballast, hetwelk toch noodig was voor het schoon maken der ruimen, van de overige ankers, kettings, enz., werd de dieptreding daar nog verminderd tot op gemiddeld 46 palm.

Een der stoombaggermolens ging inmiddels voort met de plaats onder het dok tot op 7,4 Ned. el onder nul (het peil van hoog water bij springtij) uit te diepen.

Des avonds te 9½ uur van den 1sten April had de dokking met het beste gevolg plaats; — het water stond toen aan de peilschaal nog 0,8 Ned. el onder nul, en de hoogte van den bovenkant der stapeling boven het huidkoper dat den onderkant van het dok bedekt, was gemiddeld 2,05 Ned. el. Na het oppompen ging het dok met zijnen buitengewonen last voor 2,4 Ned. el diep en achter 2,04.

Het was een indrukwekkend gezigt zulk een groot schip hoog in de lucht te zien opgeheven; zijn romp stak nu even veel boven de loopgangen van het dok uit als anders boven het water, wanneer het schip geheel toegeladen ter reede ligt. Het dok, zelf een gevaarte, vertoonde zich thans als een gebouw van weinig beteekenis, bij wijze van schutting rondom het schip aangebragt.

Zoowel om de beurt aan andere schepen te kunnen geven, als om het dok, dat zoo onafgebroken onwaardeerbare diensten bewijst, nog met hetzelfde springgetij te ontheffen van eene belading die ongeveer 1,450000 Ned. pond bedroeg, werden de werkzaamheden aan het schip met kracht beëindigd. Gelukkig behoefden zij slechts te bestaan in het vernieuwen van een aantal bladen der koperen huid, van een stuk uit een der boegplanken waarin zich de zeeworm begon te openbaren, en eene kleine voorziening aan de looze kiel.

Reeds in den avond van den 3den April kon men het schip weder uit het dok brengen, nog vóór dat het water tot zijne volle hoogte was gerezen.

Wanneer nu weldra ook Z. M. stoomschip *Gedeh* van 300 paardenkracht dezelfde bewerking ondergaat, zal het dok voor het eerst hebben gestrekt tot onderzoek en zoo noodig voorziening van zeil- en stoomschepen der grootste soort, welke bij het eskader in Nederlandsch-Indie voorkomt.

Batavia. — In den namiddag van den 21sten Maart jl. is ter reede alhier aangekomen Zr. Ms. fregat *de Ruiter*, onder bevel van den kapitein-ter-zee 't Hooft, aan boord hebbende den schout-bij-nacht J. F. D. Bouricius, benoemd kommandant en inspecteur der zeemagt in Nederlandsch-Indie.

Den 16den November 1854 uit Nederland vertrokken, is het fregat den 19den Januarij 1855 de Tafel-baai binnen geloopen. Na zich aldaar van water en ververschingen te hebben voorzien, heeft het den 20sten Januarij de reis vervolgd.

Laatstleden Zaturdag, den 31sten Maart jl, is het kommandement en de inspectie der marine door Zijne Excellentie den vice-admiraal E. G. van der Plaat, aan den schout-bij-nacht Bouricius overgegeven.

De vice-admiraal van der Plaat zal denkelijk in de laatste helft dezer maand met Zr. Ms. fregat *de Ruiter* naar Nederland terugkeeren.

— In den nacht van den 30sten op den 31sten Maart, even voor half 2 ure, heeft men te Batavia een paar schokken van aardbeving ontwaard, in de rigting van zuid en noord, met eene stootende verticale beweging. In sommige huizen zijn klokken en pendules blijven stilstaan, doch van schade of ongelukken heeft men niets vernomen.

Dit verschijnsel is gevolgd door één vrij hevig onweder op Zaturdag middag, waardoor een inlander doodelijk getroffen is.

— Wij vernemen dat er op den 5den Maart j. l. op de hoofdplaats Macasser een vrij hevige brand is uitgebarsten. Dezelve brak uit in de kampong Baroe, waar ongeveer twee honderd bamboezen en eenige steenen woningen eene prooi der vlammen zijn geworden, waardoor eene niet onaanzienlijke waarde is verloren gegaan. Ware deze brand niet door de ijverige pogingen van het bestuur gestuit, dan had dezelve voor de hoofdplaats een groote ramp kunnen worden.

NEDERLAND.

— Omtrent de reis en het stranden van Zr. Ms. stoomschip *Cycloop* wordt van goederhand het volgende gemeld:

„Na bekomen bevel van den minister van marine, en na water en steenkolen te hebben ingenomen, heeft de *Cycloop* den 24sten December, tegelijk met de *Amsterdam* de reis van Elseneur naar Vlissingen aangenomen. In den nacht van 24 op 25 December heeft men spoedig de *Amsterdam* uit het gezigt verloren. De wind die uit het noordwesten begon toe te nemen, vertraagde den voortgang van de *Cycloop* bovenmate, en het bleek alras, dat dit schip, bruikbaar in de Zuiderzee, niet geschikt was voor een togt in dit jaargetijde in de Noordzee.

„Den 25sten December kwam er, door het breken van de stuurreep, zulk eene geweldige stortzee over, dat een der matrozen van het voorschip in de werkende machine werd geworpen en verbrijzeld; de werpankers op de bak, met de bouten, werden uitgerukt en mede in de machine geslingerd; — het tuig van boegspriet en kluifhout geraakte buiten boord; — verscheidene der schepelingen werden gewond en een gedeelte der voorverschansing spoelde in zee. De kommandant besloot alstoen tot achter Skagen af te houden en de schade zoo goed mogelijk te herstellen.

„Den 27sten werd het goed weder, het anker op nieuw geligt en de Noordzee ingestoomd. Tot 's namiddags van den 28sten liet het zich goed aanzien, met eene vaart van 40 mijlen in het etmaal; doch alstoen begon het uit het noordwesten te stormen en heeft dit aangehouden tot op het oogenblik van de stranding.

„Niets werd verzuimd om het schip, zonder stoom, aan den wind te houden; doch het werd telkens dwarszee's geworpen. Een nieuwe bezaan werd, met gevaar voor den mast, en het uit de lijken waaijen van het zeil, aangeslagen. Eene groote presenning werd in het want afgerold; doch alles te vergeefs. Bij de onmogelijkheid van waarnemingen, en alleen met het lood in de hand, was de plaats, waar men zich bevond, niet met juistheid te bepalen.

„Den 31sten December verhief zich de storm met eene hevigheid, als den oudsten der schepelingen niet geheugde; — de zee kookte en het schip was bijna niet meer te regeren. Maandag waren nog voor 24 uren steenkolen

voorhanden, terwijl het zeker was, dat, bij gebrek daarvan, het schip reddeloos verloren zou zijn. Door het hevig werken, was het bijna niet meer te houden en werden de pompen telkens door kolengruis verstopt, en was benedendeks niets meer droog. Des avonds was de storm nog toegenomen, de voorraad kolen tot 12 uren verminderd en terwijl de teekenen eener aanstaande en noodlottige beslissing steeds zigtbaarder werden, besloot de kommandant af te houden, om zoo mogelijk de reede van Texel te bereiken.

„In dienzelfden nacht werd de halfdeks verschansing en de stuurboordssloep uit de davits weggeslagen. Ten half vijf loodde men 15 vademen, en kwart voor vijf ure kwam de eerste breker over, viel het schip over zijde, en werd het onder aanhoudend stooten tegen de duinen bij Zandvoort geworpen. Met veel moeite werd de raderkastboot over boord gezet, en eene lijn naar den wal gebragt. Met den dag kwam de reddingsboot van Zandvoort te hulp, en te elf ure werd het schip verlaten.

„Voor de verpleging van officieren en equipagie is bij uitnemendheid gezorgd, en de bewezene hulpvaardigheid en deelneming zijn niet genoeg te roemen. — Bij de schipbreuk zijn vermist de off. van gezondheid de Haan, benevens twee matrozen. — De état-major bestond verder uit den luitenant 1ste klasse C. V. Zwaanshals, kommandant; luit. 1ste kl. J. G. de Man, 1ste officier; luits. 2de kl. H. D. Slegt en J. A. H. Hugenholtz; adelb. 1ste klasse, D. G. baron van Welderen Rengers; adm. 2de kl. A. A. Lagaay en scheepsklerk A. Y. Stuart.

— Als eene merkwaardige bijzonderheid deelen wij mede dat in den Haarlemmer meer-polder bereids de eerste boter en kaas is vervaardigd. Op den grond van den heer Cornelis Vis, houtkooper te Zaandijk, waarvan hij bij de eerste veiling van gronden in dien polder eigenaar is geworden, en waar zich thans de bloeijende bouwhoeve Welgelegen, onder de gemeente Houtrijk en Polanen, bevindt, wordt voortreffelijke haver verbouwd, met wier stroo de nijvere landman het vee voêrde, dat hem de twee voorwerpen leverde, van de vroegste tijden sedert het bestaan onzes lands, de hartader van de welvaart dezer gewesten, de roem van den vaderlandschen landbouw. De heer Cornelis Vis kwam op het eigenaardig en tevens loffelijk denkbeeld, de eerstelingen der boter- en kaas-opbrengst in meergenoemden polder als geschenk aan te bieden aan Z. M. onzen geëerbiedigden koning en aan HD. vertegenwoordiger in dit gewest. De vorst en de staatsraad-commissaris des konings ontvingen ieder een keurige noord hollandsche kaas, in een mahoniehouten kistje, benevens eenige schaapjes fijne boter, beide gemaakt door den heer Albert Vis, des eigenaars zoon, en op Welgelegen woonachtig: en zoo wel van Z. M. als van HD. commissaris mogt de heer Vis eene schriftelijke dankbetuiging ontvangen, waarin in de meest vleijende bewoordingen hunne tevredenheid werd kenbaar gemaakt, over het blijk van achting en hulde des schenkers. Wij verheugen ons in dezen heerlijken uitslag van de landhuishoudkundige pogingen des heeren Vis, en gelooven die met het oog op den betrekkelijk korten tijd der bebouwing van den grond, als hoogst opmerkelijk te mogen doen uitkomen.

— Met heeft berekend, dat van de tot heden verkochte 12634 bund., 77 roeden grond in den Haarlemmermeerpolder, gekocht zijn:

Door	ingezetenen van Amsterdam	5306.— bunders.
„	Noord-Hollanders over het IJ, ingezetenen van het noordel. gedeelte van N. Holland.	1273,95 „
„	inwoners van Alkmaar, Haarlem Aalsmeer, Friesland, Overijssel, Utrecht, Z. Holland en Noord-Brabant	6054,82 „
		12634.77 bunders

ITALIE.

— In Italie wordt thans eene groote revolutionaire beweging niet alleen overwogen en besproken; maar zijn de leiders daarvan stoutmoedig (en dwaas) genoeg om dezelve openlijk af te kondigen. De Italiaansche republikeinen in Londen, Parijs en Genua zijn uitermate werkzaam geweest met het nemen van besluiten en opwekken hunner landgenooten; en de Nationale Vergadering dier beweging heeft te Turin en in andere plaatsen eene proclamatie, vergezeld van eene „uitnoodiging” van Mazzini, doen uitvaardigen, waarbij het volk tot opstand aangezocht wordt. Voorts bevat deze proclamatie geregelde plannen tot organisatie der beweging, en dringt bovenal aan op het bijeenbrengen van een nationaal fonds tot bewerkstelliging der revolutie. Deze stukken zijn in eenen buitengewoon krachtigen en vloeijenden stijl geschreven; doch schijnen tot nog toe geene zigtbare uitwerking te hebben te weeg gebragt. Welligt is de bevolking van Italie thans meer doof en stomp geworden jegens „uitnoodigingen” als die van Mazzini, dan voorheen; welligt zijn zij thans geneigd om de waarschijnlijke voor- of nadeelen te berekenen, alvorens in te schrijven op de speculatien van Mazzini; zeker is het, dat zij thans meer dan twijfelen aan de uitvoerbaarheid eener volksbeweging, die enkel dat doel zou hebben, hetwelk hen evenals hunne verbannen landgenooten nog zoo zeer ter harte gaat; namelijk: de bevrijding van Italie van vreemde overheersching. Het is echter eene daadzaak, dat het getal van Russische handlangers in Italie zeer groot is, en dat zij uittermate in den weer zijn. Graaf Orloff is onlangs, op zijne reis naar Florence, Turin onder een vreemden naam doorgetrokken, hetwelk natuurlijk aanleiding heeft gegeven tot eindelooze beschouwing ten opzigte van het doel zijner reis. Evenwel is er van hem en zijne verdere handelingen niets meer uitgelekt; hoewel er anderen zijn, wier tegenstrijdige woorden en daden wel dienen opgemerkt te worden. Zoo bevindt zich, bij voorbeeld, te Genua zekere graaf Skariatine, secretaris van de Russische legatie te Rome, en vroeger zaakgelastigde te Turin, in 1848. Hij vertoeft te Genua onder voorwendsel van de ziekelijkheid zijner echtgenoote, maar wakkert aldaar de hoop der republikeinsche partij aan, door zijnen meester (de Czaar) de „natuurlijke vriend van opstaande en zich verheffende nationaliteiten” te noemen; terwijl bij aan den anderen kant zijne oude vrienden onder de anti-revolutionairen en reactiomairen in dit land verzekert, dat „de Czaar nooit gemeene zaak zal maken, noch met Kossuth, noch met Mazzini.”

In Lombardijë is dezelfde dubbelzinnigheid het onderscheidende kenmerk der Russische kuiperij. Aldaar heeft de Russische propagande weten door te dringen tot de officieren der Slavonische regimenten (Oostenrijk); en de Russische handlangers roemen luide het oude verbond tusschen Oostenrijk en Rusland; maar spreken bij anderen, als het te pas komt, van de verachting, met welke de Czaar keizer Frans Jozeph beschouwt. In Toskane wordt hetzelfde spel gespeeld. Daar zijn de barones Mayendorf (eene bloedverwante van den laasten Russischen gezant te Weenen) en graaf Orsini, van Alexandrie, de erkende Russische handlangers; en te Napels spaart de graaf Kakoschine, de Russische gezant, die lang in Italie gewoond heeft, geene moeite om dergelijke beginselen van verdeeldheid en dubbelzinnigheid te verspreiden. Tusschen deze twee groote ligchamen van volks-beroerders, — de verbannen demagogen en de Russische intriganten — is het volk van Italie in den laatsten tijd natuurlijk zeer onrustig en ongemakkelijk geweest; maar het gezonde verstand der meerderheid zal elke ernstige beweging die uit al deze kuiperijen zou kunnen ontstaan, wel weten te voorkomen en te bedwingen. Bij een iegelijk, die, zonder zich door eigen hersenschimmen te laten wegslepen, een opgeklaarden blik op den toestand van Italie durft te werpen, is het eene erkende daadzaak, dat de eenige hoop op eenheid in een land, waar bijna elk gehucht zijne overleveringen van onafhankelijkheid heeft, daarin bestaat, dat het geheel onder een of ander gevestigd bestuur gebragt worde, hetwelk aan allen vastheid geeft en de rust verzekert. Een zoodanig bestuur is in dat van Piemont te vinden, hetwelk diensvolgens een voorwerp van de grootste verfoeijing bij de absolutisten is, omdat het belooft tot zulk eene gebeurtenis te zullen medewerken; terwijl dat bestuur aan den anderen kant door de ultra-republikeinen evenzeer verworpen wordt, omdat het hunne pogingen tot opstand altijd openlijk en met wettige middelen gedwarsboomd heeft. Met eene der uiterste partijen aan het hoofd kan dus verwacht worden, dat de uitgebreide invloed van Piemont altijd uitermate impopulair zou zijn; maar voor de zoodanigen, die uitbreiding van handel, ware vrijheid, en godsdienstige verdraagzaamheid begeeren, zal Piemont altijd de leidstar van Italie blijven.

INGEZONDEN STUKKEN.

De stoom-kommunikatie in Nederlandsch-indie.

Het vaste land van Java wordt niet, gelijk als dat van bijna geheel Europa en andere werelddeelen, als het ware door eene linie van spoorwegen doorsneden; men treft hier te lande zelfs niet eene lijn, hoe gering dan ook in uitgestrektheid, van spoorwegnetten aan.

De oorzaken, die de ten uitvoerlegging van dergelijke ook voor deze gewesten anders nuttige werken in den weg hebben gestaan, en die zich nog immer voordoen, op te sporen, en de redeneringen die tegen de daarstelling van stoomwegen op Java steeds werden in het midden gebragt, te toetsen aan eene al dan niet gezonde opinie en alzoo aan eene al dan niet winst aanbrengende spekulatie, heeft zoo dikwerf reeds de beraadslaging van deskundigen uitgemaakt, als het van algemeene bekendheid is dat milioenen aan geld, door verschillende natiën in de jongste vijftien jaren, voor de oprigting van spoorwegen bijeenverzameld, daar aan zijn ten offer gebragt.

De gesteldheid van de hier bergachtig en daar moerassige landstreek wordt, onder meer andere gewigtige oorzaken, door deskundige, als een groote hinderpaal aangemerkt, die de daarstelling op Java, van dusdanige werken schier onmogelijk maakt; omdat, zoo al niet verhinderd door de enorme kapitalen die daartoe vereischt zouden worden, dan toch zeker doordien eene spoorweg onderneming, in verband tot die verbazende sommen, geene winsten beloofd te zullen aanbrengen.

De oprigting van spoorwegen op Java behoort daarom, wat de ten uitvoerlegging betreft echter niet tot de onmogelijkheden.

Dien aangaande leze men slechts het voorkomende in de Javasche kourant van 4 Februarij 1854 No. 10, betrekkelijk het plan van eenen aan te leggen spoorweg van Batavia naar Buitenzorg, ontworpen door den verdienstelijken 1sten Luitenant der Genie Marschalk, en volgens welke de kosten van daarstelling zouden bedragen ƒ 2.808.318, voor materieel etc. ƒ 293.810, te zamen ƒ 3.102.128; terwijl de kosten voor onderhoud van den weg en het materieel, voor administratie, exploitatie en gedeeltelijke jaarlijksche aflossing en intrest van kapitaal, ongeveer zou beloopen ƒ 240.739, tegen eene, volgens berekening, opgemaakte opbrengst van 270.404, zoodat zelfs, volgens dat plan, winsten zouden worden getrokken.

Die berekening, welker juistheid niet het minst in twijfel wordt getrokken, berust echter hoogst waarschijnlijk ook op de onderstelling, dat alle voor de markt te Batavia bestemde, tusschen die plaats en Buitenzorg geteelde voortbrengselen, door middel van den geprojekteerden stoomweg zouden vervoerd worden.

Doch of zulks wel het geval zou zijn, zou de ondervinding natuurlijk moeten bewijzen; maar te betwijfelen is het zeker, omdat de Chinesche en inlandsche eigenaren en huurders van landerijen, gelegen tusschen Batavia en Buitenzorg, die thans nog het grootste deel daarvan uitmaken, niet zoo gemakkelijk zullen zijn over te halen van hun oud stelsel van vervoer af te zien, als men mogelijk wel vermoedt; en dit met opoffering, of liever, met buiten working stelling van de thans ter hunner beschikking staande transportmiddelen.

In bergachtige en moerassige streken in Europa en andere werelddeelen heeft men met dezelfde hinderpalen, als zich hier zouden voordoen, te kampen gehad, doch dezelve door geldelijke opofferingen weten weg te cijferen; even zoo zou het hier gaan, ware men maar eenigzins zeker dat eene spoorweg onderneming, hetzij direkte of indirekte winsten beloofde.

In Europa en elders werd de uitvoering in de hand gewerkt, omdat men als het ware zeker was dat moeite en momentanele geldopoffering, hetzij door direkte of indirekte voordeelen, in alle geval voor de toekomst gewaarborgd zou worden.

In Europa en elders werden de spoorwegnetten op groote schaal aangelegd, en gaat men steeds daarmede voort; maar dáár waren het ook de politieke inzigten van magtige staten die daartoe overhelden, en zelfs voor de daarstelling arbeidden, omdat zij, in anders voor haar ontoegankelijke landen, zich eene markt wisten te openen en te vestigen, geschikt om het overtollig inheemsch fabriekaat aan den man te brengen, en daardoor de algemeene nijverheid der industrielen, door een groot debiet in vreemde landen, gaande te houden.

Zoo werd er in bijna geheel Europa en andere werelddeelen eenen keten van spoorweglinien te zamen getrokken die moet strekken tot onderling verkeer van vreemde natiën, om daardoor algemeene wederkeerige belangens door den wereldhandel bevorderlijk te zijn; want door die versnelde algemeene kommunikatie worden als van zelve verschillende natiën en alzoo onderscheidene individuen, door zeden, gewoonten en geloofsbegrippen als het ware nog van een gescheiden, te zaam gebragt, om van lieverlede een geheel volk en alzoo een belang uit te maken.

Op Java en de bezittingen van Nederland daar buiten is echter de kommunikatie, over land, door middel van stoom, achterwege gebleven, waartoe vooral ook veel heeft bijgedragen, buiten de reeds opgesomde oorzaken, de veelvuldige hulpbronnen, als rivieren, goede binnenwegen etc., die men in Europa en andere werelddeelen zeker in die menigte miste; en vergenoegde men zich alhier, daar er zich ook geene konsessionarissen voor de aanlegging van spoorwegen, zoo ver bekend is, tot dus verre hebben opgedaan, met de oude bestaande transportwegen zoo veel mogelijk te verbeteren, nieuwe in massa aan te leggen en de tot dus verre in zwang zijnde vervoermiddelen, ofschoon nog altijd kostbaar, zoo veel mogelijk te wijzigen als de wetenschap dit in den laatsten tijd aan de hand gaf.

Op Java heeft men, in verhouding tot het beschaafde Europa, ook met die hinderpalen te kampen die door de zeden en gewoonten van de inheemsche bevolking zijn ingeworteld, en welke niet zoo direkt uit den weg te ruimen zijn; zoodat het schier, namelijk voor het tegenwoordige, als tot de onmogelijkheden kan worden aangemerkt in den Indischen archipel, aan de oprigting van spoorwegen, zoowel tot vervoer van passagiers als produkten, te mogen denken; en hierin wordt men nog meer gesterkt als men nagaat dat de produkten hier en daar, op verschillende plaatsen in de binnenlanden, bij kleine hoeveelheden, als onderdeelen van het geheel, als versnipperd liggen opgestapeld.

Anders is het echter gesteld met de partikuliere stoomvaart-kommunikatie in deze gewesten.

Wel is waar heeft men in den Indischen archipel te dezen opzigte nog niet dien trap van volmaaktheid kunnen navolgen die men in Europa aan de stoomvaart zoo zeer heeft toegekend; doch Java is in dat opzigt niet geheel achterlijk gebleven, maar heeft getracht, en is daarin vrij wel geslaagd, door eene versnelde gemeenschap te water levendigheid in handel en industrie op te wekken; welke bedrijvigheid deze zoo rijke bezitting van het moederland, in verhouding tot vroegere jaren, een aanzien en welvaart heeft doen erlangen, waardoor de wederkeerige belangens van de verschillende volkeren in deze bezittingen werden aaneengestrengeld, om daardoor weder volksvlijt, handel en industrie op groote schaal te weeg te brengen, en hetgeen in de laatste 15 jaren, op verschillende plaatsen van handelsverkeer en industrie, in groote mate merkbaar is.

Slaat men een blik op tien op twaalf jaren herwaarts, en laat men thans het oog weiden op hetgeen de partikuliere industrie in die jongste jaren voor de stoomvaart in deze gewesten heeft gedaan, alsdan zal men zeker de overtuiging erlangen dat Java niet achterbleef met datgene in het leven te roepen en in praktijk te brengen, hetgeen algemeene welvaart onder de verschillende, zoo wel inheemsche als vreemde, natiën kon en moest te weeg brengen.

In het jaar 1824, nu ruim dertig jaren geleden werd door de te Batavia gevestigde firma Tompson Robbert & Co voor het eerst in de vaart gebragt het stoomschip Baron van der Capellen.

Deze bodem, die hoofdzakelijk bestemd was om in de Java-zee te stevenen, tot het overbrengen, van Batavia, Samarang en Soerabaya en omgekeerd, van passagiers, vrachtgoederen en pakketten, werd echter eenige jaren later, na goede rekening te hebben gemaakt, aan de Cochin-Chinezen verkocht, zoodat toen weder de stoomvaart in de Indische zee voor eenige jaren stilstond.

In 1838 werdt door de te Batavia opgerigte Nederlandsch Indische stoomboot Maatschappij beproefd, door het in de vaart brengen van de stoomboot *Koningin der Nederlanden*, even als hare voorgangster, winsten te behalen, zij werd dienstbaar gemaakt voor de vaart tusschen Batavia, Samarang en Soerabaya, en omgekeerd, en van tijd tot tijd werd haar eene bestemming buiten de Indische wateren, naar Singapoor, Australie etc. aangewezen.

Met dat stoomschip groot 254 gemeten lasten, moet volgens bekomen informatien ook vrij goede rekening zijn gemaakt, en is zij nog steeds in de weer om hare primitieve taak, als vroeger, te vervullen; later werd zij ook door het Gouvernement ingehuurd om de Europesche mail-pakketten van Singapoor aftehalen, waarmede zij ook nu nog voorgaat.

Maar niet alleen was het de *Koningin der Nederlanden*, die de Indische zee doorkliefde.

Van lieverlede waren in de vaart gekomen, de stoomschepen *Java*, mede voor rekening van de Nederlandsch Indische stoomboot-Maatschappij aangekocht; de *Radjawalie*, in eigendom toebehoorende aan den Heer C. Darling te Batavia en de *Langen-Lamongan*, voor rekening van den Heer Chs. Etty gebouwd; de eerste was groot 269, de tweede 268 en de derde 53½ gemeten lasten. De *Java* en *Radjawalie* doorstoomde de geheele Indische zee, de *Langen-Lamongan* daar en tegen, als van kleiner charter, bepaalde zich meer met de kustvaart in het oostelijk gedeelte, van Java.

Ofschoon toen min of meer in eene geregelde stoomvaartdienst voor Java was voorzien, bleven de bezittingen daar buiten grootendeels onbezocht, ten zij een of meer van Z. M. stoomschepen in de Indische wateren aanwezig, de Moluksche Eilanden, Sumatra, Celebes en onderhoorigheden, Borneo, etc. bezochten, als wanneer die bodems ook werden dienstbaar gemaakt tot het overbrengen en afhalen van Gouvernements pakketten, etc.

De behoefte aan meerdere en versnelde gemeenschap te water, sedert dat Riouw en Macasser en een groot gedeelte van de havens in de Moluksche Eilanden, als Menado, Kema, Banda, Ternate en Kajilie, voor den algemeenen wereldhandel zijn opengesteld, deed zich ook niet lang uitblijven, en werd daarin volgender wijze, zoo veel mogelijk, voorzien.

Van af het laatst van 1851 tot en met het laatst van 1852 werden door de Maatschappij, vertegenwoordigd in deze gewesten door den heer W. Cores de Vries, suksessief in de vaart gebragt, de stoomschepen *Ambon*, *Padang*, *Makasser* en de te Batavia aangekochte *Banda*, welke laatste eene groote wijziging en ook verbetering onderging.

De eerste dezer vier stoomschepen, groot 183 gemeten lasten, werd uitsluitend voor de vaart op de buitenbezittingen gebezigd, waaraan zij ook haar naam (*Ambon*) ontleende; de overige drie groot 181, 175 en 106 gemeten lasten, zouden meer uitsluitend eene direkte dienst volbrengen tusschen Batavia, Samarang en Soerabaya tot het overbrengen van passagiers, vrachtgoederen en pakketten.

Zoo waren dan eindelijk voor de vaart in de Indische zee werkzaam acht stoomschepen, metende te zamen 1489½ lasten, waarvan echter moet worden afgetrokken eene boot metende 268 lasten, als zijnde de *Radjawalie* omstreeks dien tijd te Sidney verkocht.

In Junij 1854 werd door het Indisch Gouvernement met den heer W. Cores de Vries eene overeenkomst gesloten, opgenomen in de Javasche Courant van 22 Julij van dat zelfde jaar No. 58, ten doel hebbende in de geregelde gemeenschap met de drie hoofdplaatsen van Java en voor een groot gedeelte in dat der buitenbezittingen te voorzien.

Van af dat tijdstip begint zich de geregelde stoomvaart, met de meeste hoofdplaatsen van Java, aan zee gelegen, te openbaren, en ofschoon wel is waar nog niet in de algeheele behoefte voor de buitenbezittingen was kunnen voorzien, werd toch één boot daarvoor uitsluitend dienstbaar gemaakt, en moest men zich voorloopig, tot dat eene nadere gelegenheid tot uitbreiding van stoomkracht zich zou voordoen, daarmede te vreden stellen.

In die overeenkomst werd onder anderen door de Maatschappij W. Cores de Vries aangenomen ten uitvoer te brengen, het onderhouden, gedurende vijf achtereenvolgende jaren, eener geregelde pakketvaart door middel van stoomschepen, en wel:

a. „Maandelijks van Batavia naar Padang viâ Benkoelen en terug, „mede over Benkoelen.
b. „Gedurende één vol jaar, iedere zes weken, van Batavia, viâ Samarang en Soerabaya naar Makasser, en van daar verder naar „Banda, Amboina, Ternate en Menado en terug over Makasser; „en gedurende de overige vier jaren, dezelfde dienst maandelijks
c. „Van Batavia over Muntok, Riouw en Singapoor en terug over „dezelfde plaatsen.

„Ieder dezer in Europa gebouwde stoomschepen moet volgens „die overeenkomst zijn ingerigt om minstens twintig passagiers der „eerste klasse en honderd militairen over te voeren, tegen betaling „van denzelfden tariefsprijs, zoo als die voor partikuliere was vast„gesteld.”

Het Gouvernement dat dusdanige ondernemingen, in het algemeen volksbelang steeds heeft bevorderd, bleek ook nu weder hier in niet achterlijk te zijn.

Aan die Maatschappij werd voor deze dienst toegekend, het eerste jaar eene som van ƒ 140,000, de vier overige jaren, ieder jaar

ƒ160.000, met bepaling tevens dat van Gouvernementswege aan den ondernemer zou worden verstrekt, gedurende de eerste twee jaren, ieder jaar vijf duizend ton steenkolen te Banjermassing tegen het kostende in ontvangst te nemen, en wanneer den voorraad zulks zou toelaten eene gelijke hoeveelheid ieder jaar, voor de drie overige jaren, alsmede dat zal kunnen worden gebruik gemaakt van 's lands établissementen tot herstelling of reparatie van de onderwerpelijke stoomschepen.

Ook werd nog met die zelfde onderneming overeengekomen het nemen eener proef, daarin bestaande:

Dat de stoomschepen van gezegde onderneming, die in het laatst der maanden Augustus en September zullen worden aangewezen voor het overbrengen der mail-pakketten naar Singapoor, op de reis van Batavia derwaarts, de reede van Pontianak zullen aandoen, tot afgifte en in ontvangstname van paketten en tot ontscheping van passagiers en goederen, waarvoor telken male zou worden te goed gedaan eens som van een duizend guldens.

De geheele kust van Java wordt alzoo, ofschoon nog aan wisselvalligheden onderhevig, waardoor nog meerdere behoefte wordt gevoeld, door stoombooten, bestemd om passagiers, vrachtgoederen en paketten over te brengen, bezocht; doch of dit met de bezittingen daar buiten, vooral ten opzigte van de Moluksche Eilanden, Makasser, Sumatra en Borneo het geval is, vermeend men algemeen te moeten betwijfelen, al is het ook dat de vaart derwaarts zoo als nu in Junij ook voor de Moluksche Eilanden zal plaats vinden, zich geregeld om de maand voordoet.

Van algemeene bekendheid is dat met Makasser, de hoofdplaats van het Gouvernement Celebes en onderhoorigheden, sedert die haven voor den wereldhandel is opengesteld, vooral door handelhuizen te Batavia, Samarang en Soerabaya gevestigd, uitgebreide konnektien worden onderhouden die niet anders dan tot algemeene welvaart, ook onder de inheemsche bevolking aldaar zullen leiden; maar even zeer is het bekend dat de gemeenschap, tot dus verre voor die plaats ontwikkeld, in geenen deele in de bekende behoefte voorziet, en het daarom ook meer dan wenschelijk is dat in dezen stand van zaken, wat Makasser betreft, eene gewenschte verandering kome.

De Moluksche Eilanden, vroeger het zoo wijd en zijd nooit volprezen specerijen-land, welker inheemsche en christen-bevolking, in de laatste jaren, door slagen van Hoogerhand tot diepe ellende zijn gedompeld; dien immer om deszelfs gezond klimaat geroemd doch in de jongste jaren vergeten, in den laatsten tijd herdachten bodem, weder te brengen tot dien zelfden staat van produktief vermogen waarin hij voor vroegere jaren verkeerde, en daardoor deszelfs bevolking op te rigten uit den staat van kommer en gebrek, waartoe zij door lediggang is vervallen, -dit voorzeker is een der geheiligste pligten die op ons rusten; en die pligten, dat doel, kunnen niet beter worden vervuld, worden nagekomen en bereikt, dan door de gemeenschap van Java met die bezitting levendig te houden en al meer en meer uit te breiden, opdat door het onderling algemeen volksverkeer tusschen die gewesten, worde geboren wederkeerige belangens, en dat door die belangens ook daar, even als op Java en elders, de algemeene welvaart bloeije.

Met den voortuitgang, die op Sumatra van zoo algemeene bekendheid is, mag men het er gereedelijk voor houden dat de maandelijksche gemeenschap door stoom, als niet geheel in de strikte behoefte van dat gelukkige land voorziende, te beperkt is, en hierin ook wijziging behoort gebragt te worden; en dat dit zelfde, vooral na de laatste gebeurtenissen ter westkust van Borneo, voor dat gewest van toepassing is, te meer daar voor het laatste nog geene geregelde vaart is geopend.

Meerder stoomkrachten voor de buitenbezittingen aan te werden kan alzoo als zeer nuttig en heilzaam werkend worden aangemerkt, doch die meerdere krachten behooren ook te worden verdeeld in twee bodems, bepaald voor Makasser, de Moluksche Eilanden, Sumatra en Borneo te bestemmen.

Wanneer men alzoo het vorenstaande vlugtig overziet zal men daaruit de gevolgtrekking kunnen opmaken.

1°. Dat de daarstelling van stoomwegen op Java voor het tegenwoordige kan geacht worden te behooren tot de onmogelijkheden, omdat met geene zekerheid aan de enorme kapitalen, tot de oprigting van dergelijke reuzenwerken vereischt wordende, eenigen waarborg wordt verzekerd.

2°. dat, ofschoon wel is waar aan de stoomkommunikatie te water in deze gewesten nog niet die volledigheid en vooral die doelmatigheid is aangebragt die men in Europa op haar van toepassing heeft gemaakt, Java ten deze niet geheel achterlijk is gebleven; maar; behalve het nog niet juist geregelde vertrek en aankomst der bodems. van lieverlede, vooral in de jongste jaren, in de gemeenschap te water door stoom, heeft getracht te voorzien en daarin voor het oogenblik vrij goed is geslaagd; en

3°. Dat het nu meer dan wenschelijk wordt, vooral sedert ook een groot gedeelte der havens van de Moluksche Eilanden tot vrij-havens zijn verklaard, en een geregeld bestuur ter westkust van Borneo wordt georganiseerd, dat in de gemeenschap met die bezittingen, als ook Makasser en Sumatra, op eene meer afdoende en geregelder wijze worde voorzien, omdat, wat de Moluksche Eilanden aangaat, door eene geregelder vaart op die Eilanden-groep meerder welvaart zal worden ontwikkeld en daardoor de inheemsche bevolking zal worden opgebeurd uit dien staat van volslagen ellende waarin zij sedert een aantal jaren, als door hooger lot beslist, zich gedompeld ziet; en wat Makasser betreft, omdat den handel van Java en elders met die plaats daaraan behoefte gevoelt; en omdat eindelijk aan de ontwikkeling van Sumatra geene belemmeringen mogen worden in den weg gelegd, die den bloei van dat in de jongste jaren zoo zeer ontloken land zouden benadeelen.

De partikuliere industrie, als zijnde het best in de gelegenheid om aan het vorenstaande gevolg te geven, tot het vorengeopperde denkbeeld uit te noodigen en aan te sporen, heeft uitgemaakt het doel van dit mijn schrijven en schroom ik ook niet, den wensch ten algemeene nutte te uiten, dat spoedig moge worden gevolg gegeven aan het voren ontwikkeld denkbeeld; namelijk, de aanwending van meerdere stoomkrachten voor de Indische wateren, met welker pogingen het beste wordt verondersteld en toegewenscht, en welke pogingen vermoedelijk ook met een goed gevolg zullen worden bekroond, omdat het te verwachten is dat het Nederlandsch Indisch Gouvernement, wanneer het als hier algemeene belangens geldt, de aan te wenden middelen daartoe met alle onder haar bereik staande bronnen krachtdadig zal ondersteunen.

SOERABAYA,
6 *April* 1855.

J. L. LEUKERS.

ADVERTENTIEN.

VENDUTIE

Met referte tot onze advertentie in den *Oostpost* van 4 dezer, N°. 14, wordt bekend gemaakt dat de openbare veiling van het beschadigd gedeelte van de lading van het Ned. schip *Erasmus*, bestaande in:

1636 krandjangs SUIKER,
983 ballen KOFFIJ en
196 bossen ROTTING.

Zal plaats hebben op Vrijdag den 13den dezer, in de Pakhuizen van de heeren ADAM & Co, gelegen te *Kaliemaas* westzijde.

Zoo mede dat de verkoop zal plaats hebben tegen 2% vendu-salaris.

De Agenten,
FRASER EATON & CO.

VENDUTIE

Op Dingsdag den 17den April, voor de toko van G. BEHREND, van goedloopende Klokken, Presenteerbladen, Parfumeriën; Eau de Cologne, Spiegels, Schilderijen, IJzerwerken, Lijnolie, Glaswerk, Ouwels en vele andere goederen. (166)

VENDUTIE

Op Donderdag den 19den April 1855.

Voor het Commissie-huis van de heeren P. KERVEL & Co, van diverse Lijnwaden als: Holl. wit Katoen van 50 ellen, Effen Rood gewerkt Katoen, witte Brocades, Ginghams, Spiegels en Schilderijen, Kinderspeelgoed, Tabaks doozen, Propatria Papier, Lans en Valken Bier, Haut Sauterne, exquise Rhijnwijn en Rhijnwijn mousseux, aangemaakte Holl. witte Verf in blikken, heele en halve vaatjes Loodwit en wat verder te voorschijn zal worden gebragt. (161)

VENDUTIE

Op den 24sten April 1855,

zal alhier bij publieke veiling worden verkocht het Engelsche Brikschip *VOLANTE*, groot 154½ Tonnen, met deszelfs Masten, Rondhouten, Ankers, Kettingen, Zeilen, Tuig en verdere Inventaris, zoo als het thans alhier ter reede is liggende. Nadere informatiën te bekomen bij

De Agenten,
FRASER EATON & CO.

VENDUTIE

Op Woensdag den 25sten April 1855,

Zal in de Toko van R. M. PEREIRA verkocht worden een aantal Toko-goederen waarvan meest zonder reserve, bestaande uit:

Mahonyhouten Ameublement, Boeken-kasten met Spiegels, Toilet-spiegels met en zonder marmeren bladen, Hang-, Tafel- en Kantoor-Lampen, groote Spiegels en Schilderijen, Eet- en Thee-Serviezen, Waschstellen, Glaswerken, Tafelkleeden, Marokijn Leder, Modewaren, Heeren Hemden, Hoeden van verschillende soorten, Gekleurde Sokken, Zijden stoffen van alle kleuren, Zijden Slendangs en Doekjes, Goudwerken, Parfumerie-waren, Manilla Sigaren, N°. 2, Provisien, Dranken, enz. enz. enz. (162)

VENDUTIE

In den loop van Mei aanstaande zal op een nader te bepalen dag door de belanghebbenden publiek worden verkocht een ERF met het daarop staande planken, met pannen gedekt HUIS, gelegen in de kampong *Pesapen*; zijnde hetzelve dagelijks te bezigtigen door tusschenkomst van den heer J. C. HELDERNISSE. (169)

VENDUTIE

Publieke veiling op een nader te bepalen dag, van eene lading JATTIE BALKEN, van verschillende dimensiën.

(160) McMILLAN MARTEN & CO.

ALLEMANSGADING.

TE KOOP

Twee soliede en deugdzame PIANINO'S uit de bekende fabrijk van P. de RUITER; eene bewerkt in MASSIEF mahonyhout, en eene in MASSIEF eikenhout. Te bezigtigen ten huize van

Gatottan. (175) DEELEMAN.

Op Nieuw Ontvangen.

Margaux Medoc.
Seltzerwater, op halve kruiken.
Gewone en Hoboker Genever.
Manilla-Sigaren, no. 2.
Toebansche Sigaren, no. 1.
Rozijnen in kistjes en diverse goederen meer.

(170) H. VAN DE VELDE.

ECHTE TRICOT PANTALONS

à ƒ 6.— rec. bij

(152) E. MARTENS.

ALLEMANSGADING.

ROODE WIJN op HALVE FLESSCHEN, merk Dégère Pauillac.

(171) DEELEMAN.

WORDT GEVRAAGD

Eene bezette dan wel eene melk gevende Europeesche **KOE**. Adres bij den uitgever dezes. (167)

GOEDE BENGAALSCHE GRAM

voor paarden.

Te verkrijgen bij (154) S. A. THOMAS.

Het kantoor van MR. W. C. DE BRUIJN, Advokaat en Procureur is van heden af gevestigd ten kantore van den Procureur NEIJNDORFF. (159)

Gesorteerde **SAYETTEN** per pond ƒ 15.— Rec. **INKT**, roode, blaauwe, zwarte en kopieer-inkt. **VIOLEN, FLUITEN, PICCOLO FLUITEN, VIOOLSNAREN** en **HARPUIS** in doosjes.

(158) G. BEHREND.

TE KOOP een HUIS met bovenverdieping, tegenover de oude begraafplaats. Te bevragen bij den Heer (146) RIES.

ALLEMANSGADING.

PAS ONTVANGEN

Een groot assortiment Fransche provisiën in blik als:

Pâté de Foie d'oie de Strasbourg truffé.
Pâté de Foie de Canard truffé.
Pâté de perdrix truffé.
Pâté d'alouette truffé.
Pâté de pluviers truffé.
Soupe à la Julienne.
Champignons.
Asperges de Coppenhagen.
Truffes Pures.
Petit Pois.
Sardines à l'huile, in kwart blikjes, enz.

(151) DEELEMAN.

Bij den Boekhandelaar E. FUHRI is verkrijgbaar gesteld à ƒ 4 — rec.

VEREISCHT

DE

N. O. I. WETGEVING

VAN 1 MEI 1848

EENIGE WIJZIGINGEN?

GEVOLGD VAN

Eenige Bedenkingen over Mr. W. M. Scheltema's antwoord op eenige aanmerkingen omtrent art. 92 der overgangswet (Tijdschrift regt in N. I. IV Jaarg, dl. VII blz. 48. 1852).

DOOR

MR. R. W. J. C. BAKE.

Aan de leden der protestantsche gemeente wordt bekend gemaakt dat de gewone driemaandelijksche huiscollekte, ten voordeele van de armen der gemeente zal geschieden, als volgt:

Op Donderdag den 12den April 1855,

Door den heer W. H. s'Jacob:
de Kaliemaas, westerkade, de kindersteeg, Kebalen, de werfstraat en de 1ste 2de en 3de Kali-sossok.

Door den heer J. H. Rosemeijer:
Nieuw Holland, Pesapen, Rustenburger pad, roozendoornlaan, Grissesche weg, Krambangan-kade, komedieplein, officierspaviljoen, Heerenstraat en Boomstraat.

Door den heer A. M. Fokker:
schoolstraat, Willemsplein, Willemskade, boomdwarsstraat, oude schoolstraat, benaauwde steeg, Societeit straat, overvaartstraat, Pekalongan-kade en Gatottan straten.

Op Vrijdag den 13den April 1855,

Door den heer J. J. de Thomeze:
de Simpangsche weg, de Simpangsche laan tot aan het hospitaal, Genteng, Oendaän, Penele, Semoet en Kavallerie kampement.

Door den heer G. Schimmelpenninck:
de weg van Kapoetran, langs de rivier, de Noijo, Koepang, Sawaän, Ambong-Malang en Boeboetan.

Op Woensdag den 18den April 1855,

Door den heer Kolmus:
Kaliemaas Oosterkade, Pegirian, Officiers kampement en Chineesche kamp.

SOERABAYA,
7 *April* 1855.

Namens de kerkenraad der Protestantsche gemeente
De diaken,
VAN VOLLENHOVEN.

GEBOORTEN.

Bevallen van een *ZOON*, D. P. CATO, echtgenoot van . . .

SOERABAYA, VAN DER DUNGEN BILLE.
30 *Maart* 1855. (156)

Scheepsberigten.

PASSAGE NAAR AMSTERDAM

Wordt aangeboden met het Ned. schip *Java Koerier*, Kapt. F. G. RIENITS, om tegen het begin der volgende maand van hier te vertrekken.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij

De Agenten,
(162) P. KERVEL & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

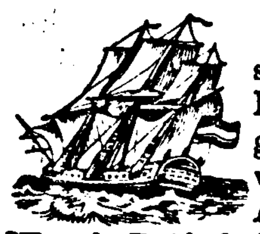

Wordt aangeboden met het gunstig bekende fregatschip *Palembang*, Kapt. J. HOEKSTRA, voerende een geëxamineerden scheepsdocter en voorzien van hutten voor familien. Adres te *Batavia*, bij de heeren De Weerdt Ruijl & Co. en alhier bij

De Ageneten,
(157) RUIJL CRAMER & CO.

VREEMDEN-LIJST.

AANGEKOMEN.

3 April J. C. Leijfeldt, S. L. W. van der Eb, beiden van Pasoeroean; F. W. A. van Bosstraeten, van Batavia; P. Meijer, van Samarang; C. W. L. Heusinger, F. H. J. van Meunsteren, beiden van Batavia; A. S. Fransen van de Putte, van Pasoeroean.— 4 April S. Heijman, van Modjokerto.— 5 April G. F. Giltaij, van Pasoeroean; R. P. Tolson, van Batavia.— 6 April Mevr. Merten, R. Merten, beiden van Pasoeroean; W. C. Van Teijn, van Batavia.— 7 April P. H. L. Lisnet, van Kedirie.

MARINE HOTEL.

3 April Leijveld, van Vlissingen, en Struben, allen van Pasoeroean.— 5 April Bouwer, wed. Descelles, beiden van Batavia.— 7 April Werner Schmith, van Kebraun; Breijman, Canne, beiden van Kedirie.— 8 April van Raders, van de reede.— 9 April Marnstra. uit het Hospitaal.— 10 April Hugenholst en echtgenoote, en Freijburg, beiden van Makasser, de Meij, Poekijn, van de reede.

HOTEL DE COMMERCE.

6 April Holboom, uit de stad.— 10 April Lt. Bonting, Overduim, Heemskerk en Dr. Meijer, allen van de Molukkos.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

C. C. van Hoorn, Theben Terville, Z. Batavia 25 Maart.— H. Meijer, de Lanoy, D. Batavia 26 Maart.— G. E. Depmer, Servatius, Z. Wonosobo 1 Maart.— A. S. Meijer, Blair, Z. Probolingo 15 Febr.— R. J. Hubers van Assenraad, Wijnmalen, Z. Bonthain 13 Febr.— C. C. Leidelmeijer, Schroder, Z. Batavia 31 Maart.— S. A. A Gijsbers, Massinghem, D. Batavia 31 Maart.— J. C. Helfrich, Couvreur, Z. Banjermassing 6 Maart.— N. C. Besier, Kulenkamp Lemmers, D. Soerabaya 5 April.— A. Engelbrecht, Veltman, D. Delft 17 Jan.

Getrouwd:

S. Berends, Offic. Infant. met C. H. van Gent, Djocjocarta 18 Maart.— T. Poland met de moeder zijner kinderen, Poerworedjo 21 Maart.— N. A. van Barneveld met C. A. Tonneboeijer, Pattie 21 Maart.— J. R. Pillard met E. J. van der Star, Banjoemaas 6 Maart.—

Overleden:

Caro Lissour, 67 j. Batavia 23 Maart.— J. C. Schornack, 71 j. Samarang 26 Maart.— A J. Lastdrager, 's Gravenhage 29 Jan.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum	*Vlag*	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerder*	*Van*
April.	3 Nederl. Ind.	Sarie Toendjoong.	Loei Soempoat.	Balie Boleling.
„	— „ „	Arief Banjermaas.	Mohamat Areep.	Banjermassing.
„	5 Nederlandsche	stoomschip Koningin der Nederlanden.	Th. Deighton.	Batavia.
„	— Balische	Kim Tjiansing.	Tjoa Kho.	Balie (Ampenan).
„	6 Engelsche	Fair Barbadian.	F. M. Craig.	„ „
„	— Zr. Ms.	stoomschip Borneo.	Luit. ter-zee 1e kl. P. F. Uhlenbeck.	Makasser.
„	8 Nederl. Ind.	„ Langen-Lamongan.	P. Sariema.	Batavia.
„	— „ „	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.
„	— „ „	Almansoer Sarie.	Mohamad Yssin.	Banjermassing.
„	9 „ „	Asultanie.	Said Mohamad bin Alwie Asrigat.	Balie (Ampenan).
„	— „ „	Djoemating.	Oei Boe.	„ „
„	— „ „	Fatahool Moebarak.	Kassan.	Grissee.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum	*Vlag*	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerder*	*Naar*
April.	3 Nederl. Ind.	Ajjdroossie.	Sech Mohamad Bafadul.	Grissee.
„	— „ „	Denok Bintangtoedjoe.	Tan Tikhiem.	„
„	4 „ „	stoomschip Banda.	C. C. L. Neijts.	Batavia over Samarang.
„	5 Balische	Senio.	Tio Boendian.	Balie Badong.
„	— Nederl. Ind.	Fatul Hair.	Sech Fmbarak Bahaloan.	Sandelhout Eiland.
„	— „ „	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.
„	6 Zr. Ms.	stoomschip Etna.	Luit. zee 1e kl. P. A. Matthijsen.	Batavia.
„	— Nederl. Ind.	„ Borneo.	„ „ „ P. F. Uhlenbeck.	„
„	— „ „	„ Makasser.	H. J. E. E. Chevallier.	Molukos over Makasser.
„	7 „ „	„ Koningin der Nederlanden.	Th. Deighton.	Singapoer „ Samarang en Bat.
„	— Nederlandsch	Luctor et Emergo.	S. Ouwehand.	Nederland.
„	8 Nederl. Ind.	Banka.	G. Schuit.	Batavia.
„	— Engelsche	Fair Barbadian.	F. M. Craig.	Singapoer.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	*Namen der schepen*	*Gezagvoerder*	*Bestemming*	*Agenten*
Nederlandsche	Palembang.	J. Hoekstra.	Nederland.	Ruijl Cramer & Co.
„	Java Koerrier.	F. G. Rienits.	„	Adam & Co.
„	Laura en Adele.	J. F. Donema.	„	Van Eck & Co.
Nederl. Ind.	Jadulkarim.	Abdul Rachman.	Banjermassing.	Said Jafar Segaf.
Zweedsche	Stockholm.	J. Ehlert.	Zweeden.	Adam & Co.
Nederlandsche	Nijverheid.	J. N. Mooi.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.

Aangekomen Passagiers.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, de heeren baron Gansneb gen. Tengnagel en fam., overste Magnin en fam., Filz en fam., Van Delden en fam., Hummen en fam., Tolson, Gijsing, 's Jacob, Van Teijn, kapt. Charon de Saint Germain en fam., Mevr. de Cailles, Jufvr. Canne, Z. M. troepen en bannelingen. — Met de Engelsche brik *Fair Barbadian*, de heeren Secretan.— Met Z. M. stoomschip *Borneo*, de luitenants ter-zee 2e kl. Rolof. Sprengler, en officier van adm. 3e kl. Tromp.— Met het Ned. Ind. stoomschip *Langen-Lamongan*, de heer Batten.

Vertrokken Passagiers.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Banda*, de heeren A. Heijerdahl, J. Van Thiel, Johannis, J. B. Roman, Mejufvr. C. H. en H. C. Van der Arend van Roon, Z. M. troepen en bannelingen.— Met het Ned. Ind. stoomschip *Makasser*, den heer J. W. Neijs, Z. M. troepen en bannelingen. — Met het Ned. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, de heeren A. J. Anemaet, R. Mac Millan, de matroos Heber, en 1 ontsl. kettingganger.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. korvet Nehalennia; fregat Prins Frederik der Nederlanden; stoomschip Gedeh; schepen Ammana Tulbarie, Erasmus, Palembang, Ouder Kerk aan den Amstel, stoomschip Java; barken Fatal Maan, Hamadanie, Catharina Hendrika, Salma, Carolina, Jacatra tha. hernd. So-ot Algair, Jadul Karim, Djahora, Tagal, Laura en Adele, Java Koerier, Lachmadie, Wilhelmina, Kim Hingsing, Arief Banjermaas, Kiem Tjiansing; de brik Volante; de schoeners Fathal Rachman tha. hernd. Selaparang, Bientang Timor, Gleaner, Sarie Toendjoong.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

3 April de Ned. Ind. bark *Charlotta*, gezagv. J. M. Sobels, van Tjilatjap passagiers J. P. Bakker.

4 April het Ned. Ind. barkschip *Kalimanten*, gezagv. Lie Boenping, van Soerabaya.

7 April de Ned. Ind. schoener *Sumanap*, gezagv. Pa Makee, van Balie.

VERTROKKEN.

2 April de Ned. Ind. bark *Nauwan Eljoesoor*, gezagv. J. C. Monteiro, naar Samarang.

7 April de Ned. Ind. schoener *Sophia*, gezagv. Siendoedjaya, naar Soerabaya; de Ned. Ind. bark *Charlotta*, gezagv. J. M. Sobels, naar Banjoewangie en Pangool passagier J. P. Bakker.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Mifrejool Moelook, Indram Eljoesoor, Maria, Sie Damar, Fathool Haer, Sumanap, bark Kalimanten.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

1 April de Ned. Ind. kotter *Paulina*, gezagv. Pa Ardie, van Panaroekan.

6 April de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

3 April de Ned. Ind. kotter *Paulina*, gezagv. Pa Ardie, naar Sumanap viâ Probolingo en Bezoekie.

7 April de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, naar Soerabaya; het Ned. schip *Zeenimph*, gezagv. J. W. J. Witsen Elias. naar Batavia.

Aan- en uitvoer te Pasoeroean van 2 April tot en met 7 April 1855.

UITVOER

Naar Batavia met het Nederl. schip *Zeenimph*, gezagv. I. W. J. WITSEN ELIAS.

$5446^{19}/_{100}$ pic. partic. suiker, en 5370 pic. partic. koffij.

BANJOEWANGIE.

AANGEKOMEN.

30 Maart het Ned. schip *Claudius Civilis*, gezagv. J. F. D. Petersen, van Soerabaya.

5 April het Ned. schip *Lammina Elisabeth*, gezagv. A. Gersen, van Soerabaya, passagiers Mevrouw Dordtwegt en 6 gepasporteerde militairen.

VERTROKKEN.

30 Maart het Ned. schip *Ardjoeno*, gezagv. S. R. Post, naar Nederland.

2 April het Ned. schip *Cladius Civilis*, gezagv. J. F. D. Petersen, naar Amsterdam.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Het Ned. schip Lammina Elisabeth,

Aan- en uitvoer te Soerabaya van 4 April tot en met 10 April 1855.

AANVOER

Van Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Arief Banjermas*, gezagv MOHAMAT ARIP, agent GEZAGVOERDER.

16390 ps. kadjang matten, 100 krandjs. gambeer, 104 pic. GEZAGVOERDER; $5^{23}/_{100}$ pic. was, ABDULLA.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Sarie Toendjoong*, gezagv. LOEY SOEMPAT, agent TJATJIEN.

200 pic. klapper-olie, 150 pic. rijst, 7 pic. suiker, $2^1/_2$ pic. korianderzaad, 1 pic. gedr. visch, 80 ps. sp. matten en eenige kleinigheden, TJATJIEN.

Van Batavia en Samarang per het Ned. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, gezagv. F. DEIGHTON, agenten FRASER EATON & Co.

2 ktn. cambriks, 6 ktn. gedr. katoen, MCMILLAN MARTEN & Co.; 46 ktn. en bln. diverse lijnwaden, 1 pak boeken, FRASER EATON & Co.; 33 ktn. en bln. diverse lijnwaden, 1 kt. koperwerk, ADAM & Co.; 1 kt. diverse, 2 ktn. regaal, ORDER; 4 ktn. kramerijen, 3 ktn. zeep, 3 ktn. madapollams, 1 kt. tafelkleeden, 2 ktn. kousen, VAN LEEUWEN & Co.; 6 dos. zilveren lepels, 6 doz zilveren vorken, 1 ps zilveren soeplepel, 8 ps. zijden goederen, 8 ps. gouden horologien, VAN DELDEN; ƒ 120,000 zilvergeld, 7 ktn. geneesmiddelen. 1 kt. man. cigaren, ORDER.

Van Balie per het Eng. schip *Fair Barbadia*, gezagv. J. M. RAY, agenten ADAM & Co.

3000 pic. rijst, ADAM & Co.

Van Balie per de Ned. Ind. bark *Kiem Siang Sing*, gezagv. TJIA KOW, agent GEZAGVOERDER.

840 pic. rijst, 202 pic. olie, 34 pic. koffij, 200 ps. koehuiden, 3 pic. smeer, 300 pic. kapas en eenige kleinigheden, GEZAGVOERDER.

Van Balie per de Ned. Ind. brik *Joemanting*, gezagv. OEY BOE, agent OEY WAITIEN.

307 pic. klapperolie, 1123 ps kochuiden, 100 pic. dendeng, 45 pic koffij, 2 pic. mangkoedoebasten, 9 pic. moengsie, 2 pic. suiker, 2 pic. smeer en eenige kleinigheden, OEY WAITIEN.

Van Balie per de Ned. Ind. bark *Asultanie*, gezagv. SAID MOHAMAD SEGAF, agent SECH ABOE BAKAR.

1650 pic. rijst, 500 pic. kapas, 2 pic. smeer, HOEKSOEN; 5 pic. kapas, GEZAGVOERDER.

Van Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Almansoor Sarie*, gezagv. MOHAMAD IJASIN, agent GEZAGVOERDER.

$308^{88}/_{100}$ pic. gambeer, ABOEIJASIN; 6210 bsn. rotting, 25,550 ps. maloekoe matten, 4400 ps. kadjang matten, $27^{07}/_{100}$ pic. guthapercha, 53 tails stofgoud, $12^{51}/_{100}$ pic. was, GEZAGVOERDER.

UITVOER

Naar Batavia en Samarang per de Ned. Ind. stoomboot *Koningin der Nederlanden*, gezagv. F. DEIGHTON.

18 krandjs. aardappelen, 33 st. bloempotten, MCMILLAN MARTEN & Co.; 4 ktn. lijnwaden, KERVEL & Co.; 9 krandjs. suiker, 1 trommel waaijers, J. F. van LEEUWEN & Co.

Naar Balie Ampenan per de Bal. bark *Fathool Rachman*, gezagv. HADJIE MOHAMAD KASSIM.

9 ps. koperwerken, 16 corgs. Jav. spiegeltjes, OEMAR ALDJAROE; 4 ktn. en bln. lijnwaden, 453 st. ijzer, $120^{75}/_{100}$ pic. ADAM & Co.; 1 baal madapollams FRASER EATON & Co.

Naar Balie per de Bal. schoener *Senio*, gezagv. TIO BOEN SIANG.

20 ktn. anijs-drank, 10 klds. arak, 60 ps. ledige tonnen, 2 ktn. goud-vergulsel, 1 pic. kandij-suiker, 1 kt. chin. misoa, 2 kts. zeep en eenige kleinigheden, 5 ktn. amfioen, GEZAGVOERDER.

Naar Sandelhout per de Ned. Ind. bark *Fathal Hair*, gezagv. SECH MOHAMAD BAOLAN.

ƒ 500 aan sp. matten, ƒ 500 aan zilveren munt, $5^1/_2$ pic. koperen gongs, 300 ps. ijzeren parangs, $3^{40}/_{100}$ pic. koperdraad, 2 pic. koralen, 50 ps. ledige leggers en eenige kleinigheden, GEZAGVOERDER; 1 kt. tjindees, ADAM & Co.; 1 baal madapollams, FRASER EATON & Co.; 1 kt. rood katoen, HOEKSTRA GIJSING & Co.; 2 vtn. boslemmermessen, 1 kt. saroongs, N. H. M.

Naar Middelburg viâ Batavia per het Ned. schip *Luctor et Emergo*, gezagv. S. OUWEHAND.

$7001^{84}/_{100}$ pic. suiker, $4768^{25}/_{100}$ pic. koffij, 300 pic. tin, 44 vts. koperen duiten, 100 pic. rotting, N. H. M.; 10,000 ps. man. cigaren, VAN LEEUWEN & Co.

Naar Molukkos en Makasser per de Ned. Ind. stoomboot *Makasser*, gezagv. H. CHEVALLIER.

5 vtn. arak, OEY TOESAN; 1 kt. schilderijen, BUWALDA; 100 krandjs. suiker, SCHIMMELPENNINCK & Co.; 150 klds. genever, RUIJL CRAMER & Co.; 22 vts. rolpens, 53 klds. arak, 1 kt. kramerijen, 1 kt. bitter, 25 hammen, 14 kts. kazen, 30 vts. boter, 25 kts. cognac, BOUMAN & Co.; 1 scheepspomp, FRASER EATON & Co.; 85 ktn. en klds. diverse dranken, 2 ktn. man. cigaren, 1 kt. jagtgeweeren, 5 ktn. lijnwaden, NEIJS; 6 vts. ijzerwerk, 7 ktn. en bln manufacturen, 25 ktn. bier, RUIJL CRAMER & Co.; 2 ktn. hoeden en petten, HOEKSTRA GIJSING & Co.; 3 ktn. lijnwaden, ADAM & Co.; 3 ktn. madapollams, KERVEL & Co.; 1 kt. gedr. katoen, HOEKSTRA GIJSING & Co.; 4 kts. kazen, BOUMAN & Co.; 585 klds. arak, 1 bendy, eenige dranken, provisiën en eenige koopmanschappen, NEIJS; 11 snoeimessen en vorken, 6 doosjes scheermessen en eenige provisiën, dranken en eenige kleinigheden, G. L. CHARON DE ST. GERMAIN; 20,000 ps. Jav. cigaren, $22^{15}/_{100}$ pic. suiker, 4200 ps. smeerkaarsen, 9 ktn. chin. ruwe zijde, 7 ktn. houtwerken, en eenige koopmanschappen, DIVERSE CHINEZEN EN ARABIEREN; 140 vtn. bier, 1 kt. medicijnen, en eenige collies koopmanschappen en regalen, W. CORES DE VRIES.

Naar Batavia per het Ned. Ind. schip *Banka*, gezagv. G. SCHUIT. ktn. lijnwaden, 1 kt. monster lijnwaden, VAN LEEUWEN & Co.; 3 ktn. wit katoen, HOEKSTRA GIJSING & Co.; 10 ktn. meubelen, 1 kt. beschuit, MEHLBAUM; 100/2 kts. Jav. cigaren, PONS; 100 pic. suiker, SCHIMMELPENNINCK & Co.; 150 koijangs rijst, SECH AWAL; 1011 bundels, ijzer, FRASER EATON & Co.; 17 ktn. kaijoepoetie olie, 7 st. saroongs, SAID ALOEI; 60 pic. werk, 2 ktn. (ledige,) SAID ABDULLA BIN SEGAF; 3 koffers kleedingstukken, VAN RAALTEN; 4 pakjes ijzerdraad, 21 ktn. lijnwaden, HOEKSTRA GIJSING & Co.; 43 ktn. kramerijen, pleetwerken, messen, hengsels, borstelwerk en eenige diverse manufacturen. ADAM & Co.

Naar Friedrickhold per het Zwd. schip *Maria Theresia*, gezagv. P. A. RHODIN.

$6736^{20}/_{100}$ pic. suiker, $35^{75}/_{100}$ pic. rotting, $1000^{56}/_{100}$ pic. suiker, FRASER EATON & Co.

Naar Banjermassing viâ Sumanap per de Ned. Ind. bark *Djahora*, gezagv. MOHAMAD BASOO.

2 ktn. lijnwaden, $2^{25}/_{100}$ pic. Jav. medicijnen. $^1/_2$ pic. ambalohout, 1062 rollen lijnwaden, 97 corg. lijnwaden, 26 katjes koperwerk, DIVERSE BANJEREZEN; 7 pic. suiker, 202 klds. en 4 vtn. arak, 11 ktn. ongebl. katoen, 5 blikken meel, 5 vts. boter, 1 kt. lijnwaden, 6 ktn. thee, 2 vtn. geele oker, 2 pkn. chin. papier, GO BANHOK.

Naar Riouw en Singapoer per de Ned. Ind. bark *Kiem Hing Sing*, gezazvgv. TJIA TJING TIN,

3000 pic. rijst, SECH SAID BIN ACHMAD

Marktprijzen.

SUIKER No. 16 per picol ƒ 13 à ƒ $13^1/_4$.—
Id. „ 15
Id. „ 14
Id. „ 13
Id. „ 12
KOFFIJ per picol ƒ 25.—
RIJST (CARGA) per koijang ƒ 105.—
Id. (WITTE) „ „ ƒ 140 à ƒ 150.—
KOEHUIDEN per 100 st.
ARAK per legger
OLIE (KLAPPER) per picol.
OLIE (KATJANG)
KADJANG MATTEN.
ROTTING.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 15den April des morgens ten half 9 ure.

Nederduitsch.

Ds. VAN DAVELAAR.

ROOMSCH-KATHOLIJKE EEREDIENST.

Zondag den 15den April des morgens ten half 9 ure.